

Národný projekt DIGITÁLNA GALÉRIA

Keď sa ma ľudia pýtajú, o čom je projekt Digitálna galéria, a ja im štandardne odpovedám, že je primárne o digitalizovaní zbierkových predmetov výtvarného umenia, reakcie sú rôzne. Počínajúc „wow, to akože budete mať v SNG také 3D hologramy?“ cez „to je úžasná práca vytvárať digitálne kolekcie a výstavy“ až po „a to je naoč dobre?! Nebolo by vhodnejšie tie peniaze investovať napr. na vybudovanie dopravnej infraštruktúry alebo akosi zmysluplnejšie?“

facebook

Search for people, places and things

Slovenské kroje na fotografiách v zbierke SNG

By Slovensko na historických fotografiách (Albums) · Updated about 4 months ago

Využitie digitálnych reprodukcí z Webu umenia na zostavenie tematického albumu na Facebooku (skupina Slovensko na historických fotografiách)

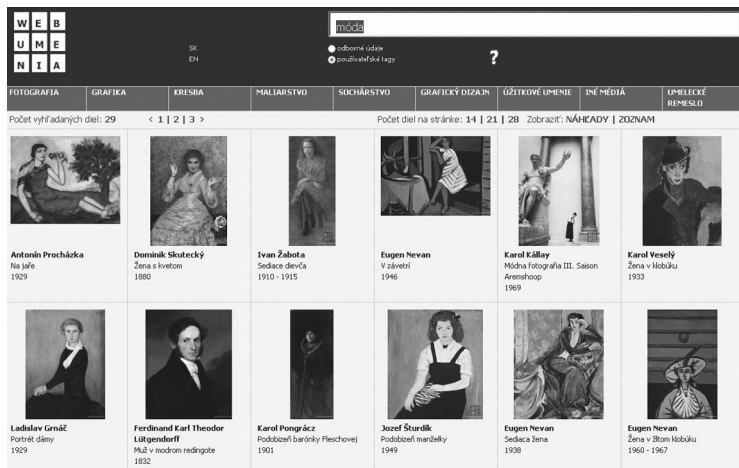
Recent Activity

- **Anton Djuračka - Modrá úderka (1950) | Web umenia | SNG**
2 people recommend this.
- **Autor: Ladislav Mednýnszky* AND Galéria: "SNG" | Web umenia**
25 people recommend this.
- **Július Szabó - Autoportrét (1936) | Web umenia | SNG**
One person recommends this.
- **Autor: Klimo | Web umenia**
4 people recommend this.
- **trizuljak | Web umenia**
5 people recommend this.
- **Viliam Malík - Kroj z Jablonice I. (1930-1950) | Web umenia | SNG**
One person recommends this.
- **Autor: "Vincent Hložník" | Web umenia**
2 people recommend this.
- **Ľudovít Fulla - Mesačná noc (1972) | Web umenia | SNG**
2 people recommend this.
- **Autor: "Jan Sekal" | Web umenia**
5 people recommend this.

Facebook aktivita na Webe umenia – zoznam nedávno zdieľaných výtvarných diel

Je fajn poznať rôzne reakcie, pretože vás to núti zamyslieť sa nad tým, čo robíte, z rôznych pohľadov. Je prirodzené, že každý chápe digitalizáciu po svojom. Digitalizácia v galerijnom prostredí je zameraná na zbierkové predmety výtvarného umenia – od 2D objektov (kresby, grafiky, plagáty, fotografie a maľby) až po 3D objekty (sochy, plastiky a úžitkové umenie, ako napríklad sklo a pod.). Začnem od poslednej reakcie, prečo je digitalizácia dôležitá. Treba si uvedomiť, že súčasťou každého z nás je história nielen naša alebo našej rodiny, ale aj celej spoločnosti. História je okrem iného zachytená práve v kultúrnych objektoch a výtvarné umenie nie je výnimkou. Čas je neúprosný a stav zbierkových predmetov podlieha jeho vplyvu. Mohlo by sa stať, že jedného dňa by sa vplyvom času už zbierkové predmety nedali „opraviť“ a časť histórie by zmizla. To je jeden z dôvodov, prečo je digitalizácia dôležitá – zachytí súčasnú podobu zbierkového predmetu prostredníctvom digitálnej reprodukcie vo vysokej kvalite a vo formáte, ktorý bude dlhodobo uchovaný a archivovaný. Nie je úžasná predstava, že v roku 2100 bude mať generácia mladých ľudí možnosť vidieť zdigitalizované diela maliara Ladislava Medňanského z roku 1890?

Druhý dôvod, prečo je digitalizácia dôležitá, je jej význam pre výskum. Hoci je to temer neveriteľné, ešte stále nevieme všetko. Napredujúca technológia nám napomáha odhaľovať veci, ktoré by bez nej nebolo možné objaviť. Kvalitne zdigitalizovaný objekt vo vysokom rozlíšení umožní kunsthistorikom analyzovať napr. obraz v maximálnom detaile. Reštaurátorom pomôže identifikovať problém bez toho, aby museli deštruktívne zasahovať. Historikom umožní výskum bez toho, aby museli byť fyzicky na mieste uloženia diela. S tým súvisí aj posledný dôvod, ktorý by som rada spomenula (hoci je tých dôvodov nespočetne viac), a to je sprístupnenie digitálnych reprodukcí zbierkových predmetov širokej verejnosti. Asi všetci pociťujeme s meniacim sa životným štýlom aj zmenu v záujmoch, spôsobe zábavy, trávenia voľného času, ale aj zmeny v spôsobe získavania informácií. Vieme, že sa čoraz častejšie spomína pojem „I-generation“. Stačí sa poobzerať a dôvod je jasný: iPhone, iPad, iPod, iTunes... Tak ako sme my trávili 10 hodín denne vonku a mali tam svoj svet, tak mladšia generácia trávi svoj voľný čas vo virtuálnom svete. Znamená to, že je to zlé? Nie nevyhnutne... jednoducho to prirodzene vyplynulo z možnosti, ktoré nové technológie ponúkajú, a z možnosti prepojiť svet od východu po západ (nebudem tu analyzovať pre a proti, zdravie a psychiku a pod., na to sú iní). My sme boli obmedzovaní možnosťami ísť von s kamarátmi z ulice, prinajlepšom zo štvrte alebo z mesta. Svet dnešných mladých nemá hraníc. Je pochopiteľné, že na prebádanie sveta bez hraníc treba veľa času. A je pochopiteľné, že nám známe a príjemné veci, ako napr. návšteva galérie, sa im javí ako

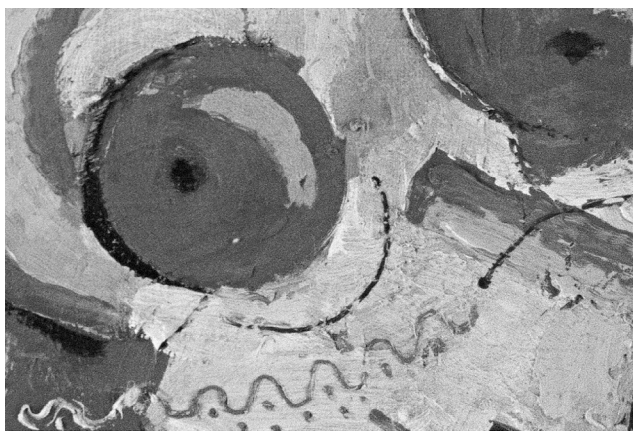

Tematické vyhľadávanie digitálnych reproducií na webeumenia.sk – tag „móda“

Celý proces začal objasňovaním, čo digitalizácia vlastne je, pretože digitalizácia svojím spôsobom prebieha v galériách už dlhšie – ak hovoríme o digitalizácii technikou fotografovania štandardným digitálnym fotoaparátom. Dokonca sme sa stretli aj s tým, že nás v galérii vítali vetou: „My už máme všetko zdigitalizované.“ No napokon sa ukázalo, že „zdigitalizovanie“ všetkých zbierkových predmetov znamenalo ich nafotografovanie „dovolenkovým“ digitálnym fotoaparátom. Nasledovalo vyjasnenie, že skutočne máme na mysli kvalitnejšiu digitalizáciu. 2D objekty sa digitalizujú skenovaním na špeciálnych veľkoplošných skeneroch schopných zaznamenať vysokú mieru detailu a povrchu výtvarného diela – majú zabudovaný snímač na skenovanie v blízkej vzdialenosti od povrchu diela, ktorý je schopný zaznamenať detaily a povrch v rovnomernej intenzite osvetlenia a jednotnej ostrosti. SNG v rámci projektu zakúpila tri takéto skenery rôznej veľkosti. Farebnú vernosť snímky voči originálu zabezpečuje automatizovaná korekcia farieb a pravidelná kalibrácia všetkých zariadení. Inými slovami je to technológia, ktorá umožňuje vytvorenie digitálnej reprodukcie v mierke 1 : 1 v porovnaní s originálom, bez vystavenia výtvarných diel nadmernej teplote, UV žiareniu alebo priamemu kontaktu so snímacím zariadením. Niekedy slová neboli potrebné, stačila jednoduchá ukážka z diela, ktoré si SNG dala digitalizovať touto technológiou pre trnoma rokmi.

totalná nuda. Stále platí notoricky známe príslovie: *Keď nejde Mohamed k hore, ide hora k Mohamedovi*. Digitálne reprodukcie sa dajú fantasticky, no najmä atraktívne využiť v rámci rozvoja kreatívneho myslenia detí od predškolského veku až po strednú školu. Toľko k reakcii „to je na čo dobré“.

V rámci realizácie projektu Digitálna galéria, ktorý bol oficiálne schválený podpísaním zmluvy o NFP medzi SNG ako prijímateľom a poskytovateľom Úradom vlády SR v zastúpení Ministerstvom kultúry SR koncom januára 2012 má byť zdigitalizovaných 110 000 galerijných zbierkových predmetov. SNG je síce prijímateľom, realizátorom a garantom projektu, ale do projektu je zapojených ďalších 17 galérií z celého Slovenska. Drvivá väčšina vybraných zbierkových predmetov je na papierových nosičoch, t. j. kresby, grafiky, fotografie, plagáty. Menšiu časť tvoria maľby a najmenšiu časť 3D objekty, ako sú sochy, sklo a iné užitkové umenie. Každá galéria si sama vybrala kolekciu zbierkových predmetov, ktoré chce prioritne zdigitalizovať.

Priblížený detail digitálnej reprodukcie vytvorenej digitálnym fotoaparátom

Priblížený detail digitálnej reprodukcie vytvorenej veľkoplošným skenerom

Rozdiel je priam odzbrojujúci a predstava, že budeme mať postupne zdigitalizovaný celý zbierkový fond v takejto kvalite, je vzrušujúca. Tu sa jemne dotknem reakcie z úvodu, ktorá súvisí s hologramami. Tam zatiaľ nie sme, hoci treba povedať, že nič nie je nemožné. Možno už o pár rokov budeme pozývať na výstavy, ktorých súčasťou budú 3D hologramy. Tak ako napreduje čas, aj jednotlivé diela sa stávajú citlivejšie a chúlостivejšie na prezentáciu na výstavách alebo na ich transport, preto sa digitálne reprodukcie originálov, či už v tlačenej alebo digitálnej podobe, skôr či neskôr stanú neoddeliteľnou súčasťou výstavnej činnosti galérií. Návštevníci neprídu o kvalitu, dokonca dostanú pridanú hodnotu a originály ostanú chránené v bezpečných depozitároch.

Sme radi, že projekt aj napriek kríze a niektorým zmenám dostal šancu na realizáciu. Treba povedať, že národné projekty (vrátane Digitálnej galérie) najviac ovplyvňujú pomalé procesy verejných obstarávaní. Ďalším orieškom pri projekte takého rozmeru (časového, finančného, obsahového) bude logistika. V súvislosti s logistikou treba spomenúť vybudovanie špeciálneho digitalizačného pracoviska vo vysunutom pracovisku SNG na Zvolenskom zámku, v objekte nazývanom Kapitánsky dom. Ten bude v rámci projektu zrekonštruovaný a upravený pre potreby digitalizácie – na prízemí bude komora na fumigáciu zbierko-

vých predmetov (odplesenie zbierkových predmetov), skenovacia miestnosť, tranzitný depozitár, na druhom poschodí bude reštaurátorský ateliér, kancelárske priestory a kuriérska miestnosť. Rekonštrukcia by mala byť ukončená v januári 2013. Toto pracovisko sa stane srdcom digitalizácie a hlavným logistickým uzlom. Logistika zahŕňa v prvom rade naplánovanie harmonogramu jednotlivých galérií, čo je pomerne náročné, pretože akýkoľvek posun v harmonograme a postupe digitalizácie priamo aj nepriamo ovplyvňuje výstavné plány daných galérií. Okrem toho je tu logistika v rámci každej galérie, teda naplánovanie prevozu zbierkových predmetov do/z digitalizačného pracoviska a späť do galérie. V súčasnosti je digitalizácia v ostrej prevádzke a prebieha naraz na troch miestach. V priestoroch Galérie mesta Bratislavy, v sídle SNG na Riečnej ulici v Bratislave a v priestoroch Stredoslovenskej galérie v Banskej Bystrici, ktorá na tento účel veľkoryso uvoľnila priestory, kým nebude ukončená rekonštrukcia digitalizačného pracoviska na Zvolenskom zámku.

Treba zdôrazniť, že najkľúčovejšou vecou v projekte je evidencia a monitoring celého procesu. Cez riadenie projektu, logistického procesu, evidence samotného procesu digitalizácie až po ukladanie digitálneho obsahu. Na zvládnutie týchto náročných úloh SNG zvolila informačné nástroje JIRA a Confluence. Hlavným pilierom celého projektu je informačný systém centrálnej evidence galerijných zbierkových predmetov ISG-CEDVU, ktorý obsahuje komplexnú evidenciu zbierkových predmetov zo všetkých zaregistrovaných galérií na Slovensku vrátane tých zbierkových predmetov, ktoré boli vybrané na digitalizáciu. Vďaka úplnosti údajov nachádzajúcich sa v ISG-CEDVU vieme extrahovať jednotlivé kolekcie do JIRA a zapojiť ich do evidence jednotlivých procesov. Všetky nahrané údaje o postupe digitalizácie v JIRA sa následne prenášajú do ISG-CEDVU, a tak galérie získajú k zdigitalizovaným zbierkovým predmetom údaje o celom procese – napríklad o spôsobe ošetrenia diela pred digitalizáciou. Bez ISG-CEDVU by projekt nebolo možné zrealizovať.

Hlavným cieľom projektu Digitálna galéria je skvalitnenie systémov získavania, spracovania, ochrany a využitia poznatkov a digitálneho obsahu Slovenskej národnej galérie a spolupracujúcich galérií v SR. Veríme, že vytvorený digitálny obsah pomôže preniesť tento cieľ zo „sféry“ projektových zámerov do reality. V nej nás síce ruší neúprosný dátum naplnenia cieľov projektu (jún 2015), ale v duchu hesla Douglasa Adamsa „nepodliehame panike“ a robíme všetko pre to, aby sme to stihli. Pre tých, ktorí majú záujem byť informovaní o napredovaní projektu, sme vytvorili webovú stránku www.digitalnagaléria.sk.

Foto: SNG

Mária Bohumelová

maria.bohumelova@sng.sk

